

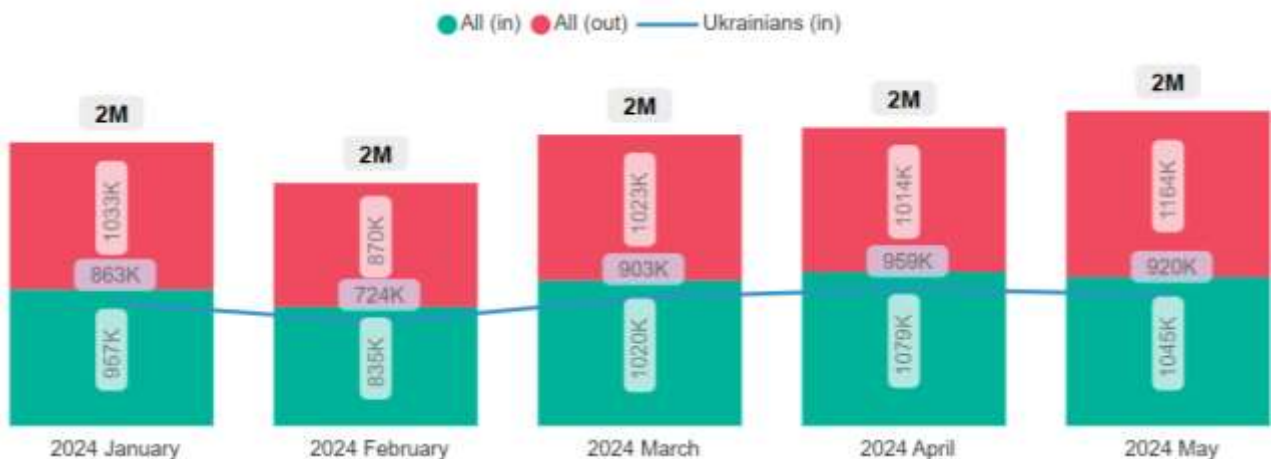
**МОНІТОРИНГ КОРДОНУ УВКБ ООН
НА МІЖНАРОДНИХ ПУНКТАХ ПЕРЕТИНУ КОРДОНУ**
(Кордони між Україною, Молдовою та Європейським Союзом)
Травень 2024

Черги людей і автомобілів на різних ППП на виїзд в середині травня 2024. © «Право на захист»

З середини березня 2022 року УВКБ ООН та його місцеві ГО-партнери «Право на захист» (ПнЗ), НІКА (НЕЕКА) та «Десяте квітня» (ДК) провели моніторинг кордону на 30 пунктах пропуску між Україною та Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Групи моніторингу кордону надають інформацію, правову допомогу, консультації з питань захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається в Україну.

1. Огляд Транскордонних переміщень (в'їзд і виїзд)

Рух на західному кордоні України (в'їзд та виїзд)

Після початкового зменшення транскордонних переміщень із січня по лютий, з березня по травень загальна кількість перетинів кордону (в'їзд і виїзд) постійно зростала щомісяця. Якщо в березні та квітні спостерігалось збільшення кількості перетинів в обох напрямках, то в травні спостерігалось незначне зниження кількості в'їздів (~34 тис.) та значне збільшення виїздів (~150 тис.). Ймовірно, це пов'язано з набранням чинності закону про мобілізацію 18 травня 2024 року.

Кількість тих, хто в'їхав та виїхав: 2023 і 2024 роки для порівняння

Малюнок 1 і Малюнок 2: Остаточна кількість людей, які перетинають міжнародні кордони з Польщею, Словаччиною, Угорщиною та Румунією. Цифра не включає дані про перетин кордону з Молдовою. Джерело: Державна прикордонна служба України (ДПСУ)

Порівнюючи період із січня по травень 2023 та 2024 років, відзначаються подібності та відмінності в тенденціях щодо в'їзду та виїзду.

- Подібна кількість осіб, що виїхали, спостерігалася протягом зимових місяців січня та лютого, хоча з більшою кількістю виїздів у 2023 році (~143 тис. остаточної кількості тих, хто виїхав) порівняно з 2024 роком (~111 тис. остаточної кількості тих, хто виїхав).
- Однак ситуація навесні має важливі відмінності. У 2023 році повернення в Україну послідувало за суворою зимою з відключенням електроенергії та досягло ~145 тисяч тих, хто в'їхав у березні та квітні (остаточна кількість тих, хто в'їхав). У березні та квітні 2024 року загальна кількість прибуваючих за два місяці стала значно нижча, ніж рік тому (~ 62 тисячі), причому в березні 2024 року кількість виїздів навіть переважали над в'їздами, чого не було в березні 2023 року. Порівнюючи тенденції мобільності населення за квітень, остаточна кількість прибуваючих у 2024 році була на 47 тисяч меншою, ніж у 2023 році, хоча в обидва роки було більше в'їздів, ніж виїздів.
- Аналіз намірів опитаних щодо очікуваної тривалості їх перебування в країні передбачувала збільшення кількості виїздів у травні 2024 року. Хоча кількість виїздів була вищою, ніж в'їздів в травні обох років, кількість виїздів у травні 2024 року є значно вищою (~91 тис.) із остаточною кількістю в 119 тис. Різне зростання у кількості виїздів у травні 2024 року можна пояснити кількома факторами: (1) Виїзди після Великодніх свят; (2) Вплив змін до закону про мобілізацію, які набрали чинності 18 травня 2024 року. Положення цього закону серед іншого змінили правила перетину кордону для окремих груп населення; (3) Наслідки загострень ситуації у Харківській та Сумській областях з 10 травня.

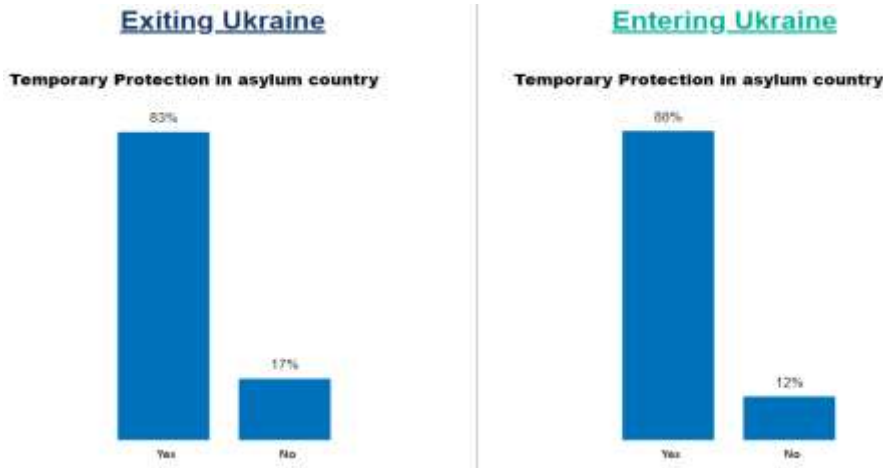
Закон про мобілізацію та транскордонні переміщення у травні 2024 року

Законодавчі зміни щодо мобілізації та призову ввели додаткові вимоги до українських чоловіків (віком від 18 до 60 років), які бажають залишити Україну навіть за наявності поважних підстав: тепер для перетину кордону необхідно мати дійсні та оновлені документи про військовий облік. Ця вимога стосується всіх чоловіків зазначеного віку, незалежно від того, чи застосовуються до них положення про звільнення від військової служби (наприклад, звільнення через сімейні обставини та обов'язки, стан здоров'я чи наявність інших підстав щодо звільнення від військової служби). Призовники, військовозобов'язані та резервісти зобов'язані стати на військовий облік та (або) оновити облікові дані, навіть якщо раніше такого обов'язку не було. Йдеться переважно про українців-чоловіків встановленого віку з посвідками на постійне проживання в інших країнах, а також про громадян, які мають декілька громадянств, та які раніше були виключені з військового обліку.

2. Основні результати моніторингу

Загальні спостереження

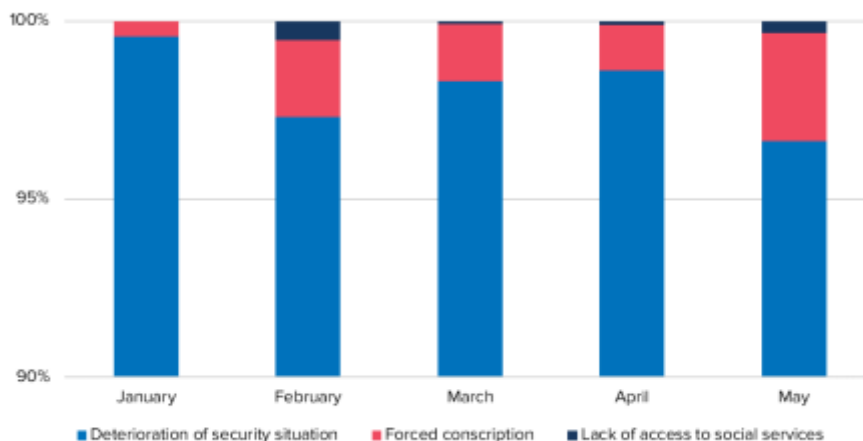
Мандрівники зі статусом тимчасового захисту (ТЗ): Згідно з опитуваннями, проведеними під час перетину кордону в січні-травні 2024 року, переважна більшість респондентів, які в'їжджають (88%) і виїжджають (83%) в Україну, мають статус ТЗ. У трійку країн, де власники статусу ТЗ подорожують в Україну та з України, є Польща, Румунія та Словаччина. Це свідчить про відносно високий рівень транскордонної мобільності українців зі статусом ТЗ, зокрема, з цих трьох сусідніх країн.

Фігура 3 . Дані на основі прикордонного моніторингу УВКБ ООН у 2024 році.

Причини покинути країну: Основними факторами, які люди називали для виїзду з країни у 2024 році, як і раніше, залишаються погіршення ситуації з безпекою: 98,21% респондентів повідомили про це протягом звітного періоду. Натомість за той самий період 2023 року лише 34,61% респондентів вказали причиною від'їзду занепокоєння у зв'язку із безпековою ситуацією. Помітно почастішали виїзди через ризики примусового призову, незважаючи на той факт, що спеціалісти з моніторингу повідомляють, що під час опитувань люди віддають перевагу не зазначати цю причину. Якщо в січні 2024 року 0,43% респондентів називали ризики призову причиною виїздів, то станом на кінець травня 2024 року ця цифра зросла до 3,06%. Слід також відзначити невелике зростання кількості виїздів, пов'язаних із відсутністю доступу до соціальних послуг у травні 2024 року, порівняно з березнем і квітнем 2024 року.

Причини, пов'язані із питанням захисту, для виїзду з України у 2024 році

Малюнок 4: Дані на основі прикордонного моніторингу УВКБ ООН у 2024 році.

Відкрита інформація Державної прикордонної служби України (ДПСУ) щодо транскордонного переміщення

- У середині травня 2024 року [на своїй веб-сторінці](#) ДПСУ констатувала суттєве зростання транскордонного руху, коли кількість людей, які виїжджають з країни, перевищує кількість людей, які в'їжджають в Україну. Відповідно, час очікування для перетину кордону збільшився з обох боків кордону. Це також підтверджують спостереження груп моніторингу кордону – партнерів УВКБ ООН.
- На сайті ДПСУ майже щодня з'являються численні новини про невдалі спроби нелегального перетину кордону чоловіками призовного віку. Крім того, у травні ДПСУ повідомила про 10 загиблих чоловіків, які намагалися нелегально перетнути кордон через річку Тиса. Це підкреслює трагічну тенденцію збільшення кількості смертельних випадків під час спроби переправитись через цю річку.

ІНФОРМАЦІЯ З ПРИКОРДОННИХ ПУНКТІВ ВІД ПАРТНЕРІВ

Нижче наведено основні спостереження груп моніторингу кордону -партнерів УВКБ ООН за травень 2024 року:

- У Львівській області моніторингові групи повідомили про встановлення блокпостів у п'ятикілометровій зоні вздовж кордону. У цих пунктах пропуску, де працюють прикордонники та представники військових комісаріатів, перевіряються особисті документи та підстави для перетину кордону чи перебування в п'ятикілометровій прикордонній смузі. Повідомлялося про подібний розвиток подій і в Одеській області, де вздовж дороги, що веде до міжнародних ПП, були встановлені додаткові блокпости.
- У перші два тижні травня в Закарпатській області спостерігалось помітне збільшення руху на виїзд матерів з дітьми. За словами моніторингової групи, причиною цього стали місцеві чутки про неможливість перетину кордону матерям з дітьми без довіреності від батька. Через обмеження в наданні консультаційних послуг для чоловіків призовного віку жінки побоювалися можливих проблем з дітьми при перетині кордону. Особливістю групового виїзду було те, що чоловіки вже перебувають за кордоном, працевлаштовані чи іншим чином перебувають там протягом тривалого терміну. Занепокоєння було викликано можливою втратою прямого контакту між членами родини.
- Партнери спостерігали невелике збільшення кількості сімей із Харківської та Сумської областей, які вперше виїжджали з країни.
- Протягом звітного місяця партнери спостерігали 14 випадків виїзду з України дітей без супроводу та розлучених з батьками, більшість з яких були студенти, які навчаються за кордоном. В одному випадку 15-річний хлопець намагався перетнути кордон на автобусі без батьків, а водій автобуса мав довіреність. Однак хлопцеві відмовили у виїзді через правила перетину кордону для дітей до 16 років. Його залишили на міжнародному ПП, звідки партнери здійснили його супровід до Львова та надали можливість сісти на автобус додому. Батьки підтвердили безпечне прибуття своєї дитини.

3. Надана підтримка на прикордонних пунктах у травні 2024 року

У квітні 2024 року партнери УВКБ ООН, «Право на захист», NEEKA та «Десяте квітня», здійснили 305 моніторингових візитів до ПП із Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією та Молдовою. Під час цих візитів партнери УВКБ ООН надали різні форми підтримки **1 234 особі**, яка перетнула кордон. Ця підтримка включала низку послуг, у тому числі 1128 випадків консультування щодо питань захисту та 229 випадків правової допомоги, ще 52 особи отримали соціальний супровід.

Загалом у 2024 році, з січня по травень 2024 року, партнери УВКБ ООН надали допомогу **6 700 особам**, які перетнули кордон.

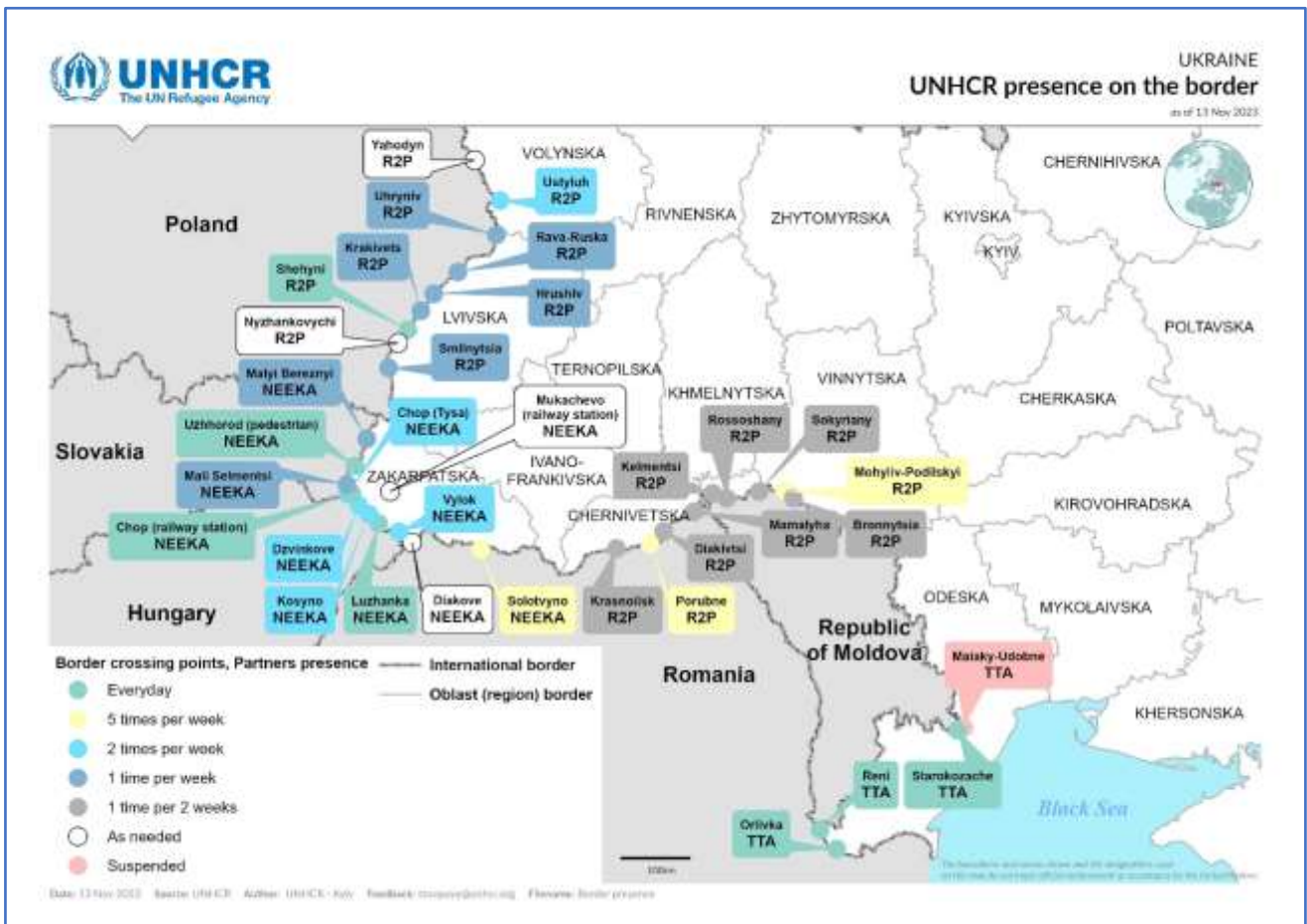
Примітка до методології

Загалом з січня по травень 2024 року партнери УВКБ ООН опитали на кордоні 16 221 особу. У травні 2024 року партнери УВКБ ООН опитали 3 162 особи (з них 65% жінок 18-59 років, 15% чоловіків 18-59 років, 8% жінок 60+ років, 10% чоловіків 60+ років, 1% жінок 0-17 років, 1% чоловіків 0-17 років і 7% осіб з інвалідністю).

З середини березня 2022 року УВКБ ООН розгорнуло групи моніторингу кордону через місцевих партнерів-ГО для надання інформації та допомоги людям, які перетинають кордон із країнами ЄС (Польща, Словаччина, Угорщина, Румунія) та Молдова. Ці команди надають інформацію, правову допомогу, консультації щодо захисту та соціальну підтримку людям, які залишають Україну в пошуках міжнародного захисту, а також тим, хто повертається до країни.

Групи прикордонного моніторингу проводять індивідуальні бесіди з особами, які виїжджають та в'їжджають в Україну. Метою цих співбесід є збір інформації про індивідуальні обставини, причини переїзду та їхні потреби у захисті. Методологія моніторингу кордону зосереджена на оцінці та реагуванні на захист і гуманітарних потребах людей, які перетинають кордон між Україною та країнами ЄС і Молдовою. Групи проводять інтерв'ю, збирають дані та надають необхідну підтримку з метою посилення заходів захисту та забезпечення благополуччя тих, хто перебуває в процесі переміщення.

Результати моніторингу ґрунтуються на індивідуальних інтерв'ю з людьми, які перетинають кордон, як на в'їзд, так і на виїзд з України, а також на інших спостереженнях моніторингових груп.

ДОДАТКОВА ІНФОРМАЦІЯ:

- Перегляньте «Огляд моніторингу кордону за березень 2024 року» 2024 [ТУТ](#), квітень 2024 [ТУТ](#).
- Завітайте на портал даних по Україні, щоб отримати більше інформації [ТУТ](#).
- Відвідайте веб-сайт УВКБ ООН в Україні [ТУТ](#).

КОНТАКТИ ТА ПОСИЛАННЯ:

- Електронна адреса: ukrki@unhcr.org
- Телефон: +38 044 288-9710
- Twitter: www.twitter.com/UNHCRUkraine
- Фейсбук: www.facebook.com/UNHCRKyiv
- Instagram: www.instagram.com/unhcr_ukraine